

JUTRANJE NOVOSTI

Izhaja vsak dan zjutraj, izvenšer pondeljke.

Mesečna naročnina:

v Ljubljani Din 10.—, po pošti Din 12.—, inozemstvo Din 20.—

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/I. — Telefon št. 213

Brzajavni naslov: „Novosti-Ljubljana“.

Upravništvo: Marjini trg št. 8. — Telefon št. 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisemnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.238.

Novo nasilstvo.

Italija zapira v svojem nacionalističnem besu šole svojim narodnim manjšinam. Njena politika je postala v Julijski Benečiji absurdum barbarskega raznarodovanja, ki je nastalo iz golega imperijalističnega hotenja, iz slastne pohote, uživati v narodni nesreči malega, a kulturnega drobca. Nujna logika te raznarodovalne politike, kateri se naš narod danes ne more postaviti v bran, je ropanje pol. pravic. Teh metod so se pričeli sedaj posluževati celo tam, kjer tega niti nismo več pričakovali: na Koroškem, v zvezni deželici republike Avstrije.

Naravnost nepojmljiva je politika koroških Nemcev napram našim rojakom. Ni še dolgo, odkar je bil v Beogradu sam zvezni kancelar dr. Seipel in je pri tej priliki obljubil pravično ureditev manjšinskega vprašanja na Koroškem in v Burgenlandu. Sedaj vidimo, koliko je bilo Nemcem ležeče na izpolnitvi dane obljube. Dokler je bila Avstrija v svoji veliki, katastrofalni finančni krizi, je bilo nemstvo Koroške vsaj kolikor toliko brzdan in se ni tako očito upiralo, dajati manjšinam vsaj to, kar jim gre po saintgermainski mirovni pogodbi. Takrat je bilo jadikovanja po srednjeevropskih listih, da je človek mislil: sedaj je pa čas, da pripravijo sosedje svečo, kajti Avstrija je na smrtni postelji...

Avstrija ima dovolj nujnih in zelo tehtnih razlogov, zahvaljevati se za uspešno sanacijo ne samo svoji iniciativi — ki je bila pač potrebna — marveč predvsem državam Male antante, ki so v Ženevi zastavile vse svoje sile in priprošnje v korist okrnjene države. *Garancijsko posojilo ni naletelo pri vladah Male antante na nikake težave, ker je bila vsa Srednja Evropa uverjena, da je treba praktično pokazati obnovo Evrope, in sicer na bolnem telesu Avstrije.*

Ta Avstrija se danes igra s svojo narodno manjšino po receptu Italije in misli, da je napočil čas, ko si tudi ona lahko dovoli orgije brezpravnosti. Težak je bil udarec, katerega nam je prizadejala Italija v teh dnevih, vsi pa čutimo veliko nevaljeznost Avstrije in nemških Korošcev, ki ne puste tamonjim Slovincem njegovih pravic. Formalna zavrnitev kandidatskih list slovenske koroške stranke s strani koroške deželne vlade je lopovščina prve vrste, je plod nemško-nacionalnih hujskarij, ki so ravno na koroških tleh uspevale v najobilnejši meri. Namesto da bi se Nemci, veseli zboljšanja življenjskih razmer, ukvarjali s povzdigo svoje države, pa provocirajo po nepotrebnem nacionalne borbe. Vemo, da prevladuje v Avstriji sprčo nedeljskih volitev v deželne zbornice in narodni svet precejšnja nervoznost, vendar pa pričakujemo, da bo isti g. dr. Seipel, ki je dal v Beogradu svojo besedo, nastopil najenergičnejše proti koroški deželni vladi, ki se je v tem slučaju pregrešila zoper obstoječi zakon. Ako zvezna vlada slovenskega protesta ne bo upoštevala, jo imamo in flagranti.

Naj si koroški Nemci ne domišljajo, da nimamo sredstev, s katerimi bi mogli izsiliti politične pravice našim koroškim rojakom. Naši Nemci uživajo vse svobodščine, koroški Nemci pa ne puste v svoj deželni zbor niti pričakovanih treh, štirih zastopnikov slovenske manjšine. Če imajo dunajski državniiki vsaj nekoliko sramu, potem morajo v zadnjem trenutku popraviti krivico, ki so jo povzročili koroški Nemci v svojem slepem sovraštvu do naših rojakov. Ako tega ne store, je podan dokaz tihe skrivde, naša državna vlada pa bo primorana, poseči po represalijah. »Schlagst du meinen Juden, so schlag ich deinen Juden...«

Namigavanja nekaterih dunajskih listov so svarila pred eventualnim »presenečenjem« v Burgenlandu, kjer nastopajo to nedeljo Hrvaati kot narodna skupina. Vodja hrvaške liste je šolski nadzornik Tomšić. Da se bodo tudi v Burgenlandu godile lumparije, je precej verjetno, vsekakor pa utegnejo Hrvaati dobro odrezati. Pripricani smo, da koroški Slovinci ne bodo zlezli pod klopoter da se bodo z vsemi silami potegnili za svoje pogodbeno zajamčene pravice. Prihodnja nedelja bo v zunanje-političnem ozirju za Avstrijo delikantna. Če se izkaže, da je uradna Avstrija delala manjšinam krivico, bodo morale države Male antante najti sredstva, s katerimi se bo avstrijsko nadutost uravnilo v normano strugo.

Parlamentarna situacija.

Pokrajinske uprave.

Beograd, 16. oktobra. (B) »Vreme« poroča: G. pokrajinski namestnik za Hrvatsko je včeraj dopoldne posetil ministrskega predsednika Pašića in z njim konferiral o likvidaciji pokrajinske uprave v Zagrebu. Pri članih vlade se kaže tendenca, da se z likvidacijo pokrajinske uprave v Zagrebu ne prične takoj, temveč, da se to vprašanje odloži na poznejši čas. Za kakega pol leta naj bi se izvršila razdelitev na podlagi vidovdanske ustave. Kar pa se tiče definitivne likvidacije sedanjih oblasti v Hrvatski in Sloveniji, misli vlada, da bi se moralo to vprašanje prepustiti času, da ga reši, ker je odvisno v prvi vrsti od političnih in gospodarskih razmer. Upati je, da se čez kakih 5 ali 6 let ustvari taka situacija, ki bo nudila možnost, da se začne s končno ureditvijo tega vprašanja.

Pismo piše Radić...

Zagreb, 16. oktobra. (Z) Radić je poslal zopet dva lista iz Londona, polna hvalospevov njegovim uspehom. V obeh listih govori samo o sebi in svoji osebi in vobče v svoji veličini ne vidi nikogar.

Hrvatska zajednica.

Zagreb, 16. oktobra. (Z) Kako se doznava, je na včerajšnji seji hrvatske zajednice manjkalo mnogo zajedničarjev. Na tej seji se je razpravljalo tudi o Radićevem potovanju v inozem-

stvo. Umerjenejši zajedničarji vidijo neuspeh tega potovanja in pravijo, da bo edini pozitivni rezultat ta, da bo Radić, ako se vrne, mnogo realnejše gledal na to, kako se mora voditi politika in da ne bo delal več takih napak, kakor dosedaj.

Opozicijske kandidature.

Beograd, 16. oktobra. (B) Opozicijski blok je dovršil pogajanja glede tega, da 20. t. m. nastopi s skupno listo za predsedstvo skupščine. Določeni so: za predsednika demokrat g. Pečić, za prvega podpredsednika klerikalec dr. Hohnjec, za drugega tajnika zemljoradnik Vojislav Lazić. Ostala tajniška mesta bi se imela razdeliti med Muslimane in druge opozicijske stranke.

Demokrati in opozicija.

Beograd, 16. oktobra. (Z) »Tribuna« piše: Glavni odbor demokratske stranke je imel danes dopoldne sejo, na kateri so se določile priprave za kongres stranke. Gospod Ljuba Davidović je poročal o doseženem sporazumu z muslimani in klerikalci, ki se tiče vprašanja skupne liste za volitev skupščinskega predsedništva. Sporazum ni definitivni, ker zemljoradniki še niso dali svojega načelnega pristanka. Vse kar se je dosedaj doseglo kot sigurno, je to, da ostane opozicija zbrana, dokler se ne izvrši vprašanje volitve novega predsedništva skupščine.

Pogajanja v Sofiji.

Vprašanje makedonskih emigrantov.

Beograd, 16. oktobra. (K) Sinoči je s simplonskim orijent-ekspresom odpoval v Sofijo naš poslanik Milan Rakić. Pred svojim odhodom je poslanik Rakić prejel od ministra za zunanje zadeve navodila za našo delegacijo v mešani komisiji. Kako se doznava, je vlada sprejela bolgarski predlog o določitvi vsote za izplačilo rekvizicij in dala Rakiću navodila v tem smislu. Določena je tudi številna zneska, ki naj ga naša delegacija zahteva od Bolgarske. V vprašanju konvencije glede emigrantov iz Makedonije stoji v ministstvu zunanjih zadev na stališču, da mora bukareški mir biti podlaga za to konvencijo. Hkrati pa je bil osvojen

predlog bolgarske vlade, da se določi šestmesečni rok, do katerega bi se morali begunci iz Makedonije odločiti za državljanstvo kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev ali za Bolgarsko.

ATANASOV OBDOJEN.

Sofija, 16. oktobra. (Z) Predvčeršnjim je prvo stopno sodišče v Trnovi izreklo razsodbo nad Atanasovim, bivšim ministrom iz kabineta Stambolijskega. Obsojen je bil na štiri leta ječe in na desetletno izgubo državljanstva. Sodna razprava za ostale ministre iz kabineta Stambolijskega bo 5. novembra.

Francija in Mala antanta.

Pred prihodom predsednika Masaryka v Pariz.

Pariz, 16. oktobra. (B) Tukajšnji listi navdušeno pišejo o prihodu predsednika češkoslovaške republike g. Masaryka in ministra zunanjih zadev g. Beneša, pozdravljajoč jih kot zastopnike prijateljskega naroda. Listi pravijo, da bodo Parižani pristržno sprejeli goste. Izražajo tudi prepričanje, da bodo češkoslovaški državniiki po posetu odnesli najprijetnejše utise iz Francije. Hkrati izražajo listi tudi svoje simpatije do kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev in do Rumunije. Večina listov naglašja dalje, da bo Poljska prej-

kone kmalu vstopila v Mala antanto, katere ustvaritelj je dr. Beneš. »L'Echo National« čestita Millerandu, kot modremu državljanu in meni, da se je Francija pod njegovim vodstvom po vojni približala malim državam in tako postala tolač evropske ideje v nasprotju z idejo britanskega cesarstva in ameriške Monroe-doktrine. »ECHO de Paris« pravi, da je treba Češkoslovaški, kakor tudi Poljski, Rumuniji in Jugoslaviji dati ono mesto, katero zaslužijo.

Fašistovska zarota v Romuniji.

Obsežnost zarote. — Nameravani atentati.

Beograd, 16. oktobra. (Z) Iz Bukarešte javljajo, da je general Nicolau, ki je vodil preiskavo v znanem komplotu, ki se je dan odkril v Bukarešti, prišel do rezultata, da je šlo za veliko in zelo razširjeno fašistično zaroto, ki ni bila zasnovana samo v Bukarešti, temveč je imela svoje središče tudi v drugih mestih Romunije n. pr. Jassy, v Černovicah in drugod. Zarotniki so nameravali ubiti vodjo manjšine, a v Černovicah je bilo eno teroristično oddele. Zarotniki so hoteli po umoru gotovih članov vlade izvesti prevrat v državi, nato pa prirediti pogrom proti Židom. Voditelji zarotnikov so hoteli poslati predsedniku Brătianu deputacijo, katere je pri tej priliki imela izvršiti atentat nanj in na šest članov vlade. Zarota se je razkrila na ta način, da so nekateri umerjenejši člani fašistične stranke odstopili od te namer in boječ se velikih posledic ves na-

črt izdali oblastem. Oblasti so našle v Bukarešti mnogo orožja in ekrazita. Kolikor je mogoče dosedaj spoznati je bilo aretiranih več uglednih oseb, med drugimi tudi univ. prof. Cuza.

Razmejitev z Romunijo

Beograd, 16. oktobra. (B) Ureditev mej med našo kraljevino in Romunijo v Banatu bo v najkrajšem času definitivno dovršena. Te dni se med obema vladama vodijo pogajanja in sicer z romunske strani preko poslanika v Beogradu Emandija, z naše strani pa preko ministrstva za zunanje zadeve. Sporazum sicer še ni dosežen, toda na obeh straneh se službeno zatrjuje, da se morejo pogajanja v prijateljskem razpoloženju v obojestransko zadovoljnost rešiti. Definitivni pristanek obeh vlad se pričakuje že v nekoliko dneh.

vlada sklenila dati ostavko. Na njeno mesto naj bi stopila nevtralna vlada pod predsedstvom g. Politisa. Ta vlada bi bi ostala dotlej, da se končajo volitve,

Dogodki v Nemčiji.

Nemiri in plenjenja v Berlinu.

Berlin, 16. oktobra. (K) Danes dopoldne re vdrlo kakih 60 mladih fantov v neko pekarsko trgovino na Kölnski cesti in se lotilo krušnih zalog. Na Švedski cesti so večje množice poskušale vdreti v različne pekarske trgovine. Tukaj je mogla varstvena policija s pravočasnim posredovanjem plenitev preprečiti. Do večjih spopadov je prišlo na Müllerjevi cesti, kjer je policija s sabljami nastopila proti množici kakih 600 demonstrantov.

Berlin, 16. oktobra. Pri današnjih nemirih, ki so jih povzročili brezposelnih, je bilo pet demonstrantov ranjenih. V bližini mestne hiše v notranjem mestu so bile trgovine zaprte. V centralnem tržišču so vsi prodajalci zaprli svoje stojnice. Redni trgovski obrat se je ob pol enih dopoldne mogel zopet pričeti. Trop brezposelnih je poskušal v bližini borze polastiti se tam stoječih avtomobilov in jih pometati v vodo. Policija je demonstrante z orožjem razgnala. Mnogo oseb je bilo aretiranih. (W)

Komunistični teror.

Berlin, 16. oktobra. Deutsche allgemeine Zeitung javlja: Glasom zanesljivih vesti se je vršila zadnje dni v Berlinu tajna seja centralnega odbora nemške komunistične stranke, na kateri so se določile smernice komunistov za slučaj, da bi prevzeli vladu. Od teh smernic je po vratilavskem okrajnem voditelju nemške komunistične stranke postal znan poziv na poljedel-

ski stan, da prostovoljno oddajo žito fu živila. Ako bi ta poziv odrekli, naj bi oborožene delavske čete živila zaplenile. Vse nekomunistični tisk se prepoveduje. Vsi nekomunistični državljani se zapro.

Berlin, 16. oktobra. (K) Kako poročajo listi, je dobil nemški upravnik poslov v Parizu von Hösch nalog, da se javi pri ministrskem predsedniku Po-incareju, da mu naznani stališče nemške vlade v vprašanju obnove reparacijskih dajatev.

Berlin, 16. oktobra. Wolfv urad označuje od Agence Havar razširjeno vest, da je državni prometni minister odredil nadaljevanje pasivnega odpora v zasedenem ozemlju po železničarjih, kot neresnično. Nasprotno je državni prometni minister 13. oktobra naslovil na železničarje v zasedenem ozemlju znanj splošni poziv, da se od 17. oktobra naprej stavijo na razpolago francosko belgijski režiiji.

Berlin, 16. oktobra. Od četrtda, dne 18. t. m. dalje bo znašal ključ za preračunavanje železniških tarifov v osebnem prometu 600.000.000, v blagovnem prometu pa 1 milijardo. Ključ za osebni promet pomeni 20 kratno pomnožitev cene, ki je bila veljavna začetkom preteklega tedna. Potemtakem stane vožnja iz Berlina v Hamburg II. razred 23 milijard, III. razred pa blizu 8 milijard; iz Berlina v Monakovo 42 milijard za II. razred in 14 milijard za III. razred. (W)

Reka, Sušak in Italija.

Beograd, 16. oktobra. (Z) Današnji »Tgovinski Glasnik« se bavi s vprašanjem prometa s Sušakom in pravi, da se reško vprašanje še ni premaknilo z mrtve točke in da se nahaja v tistem štadiju, v katerem ga je pustila paritetna komisija, ko se je razšla. Dosedanja politika naše vlade je bila politika čakanja brez vsakršne inicijative, da se izkoristi in uporabi to kar imamo, in da smo to težnjo naše politike enostavno prenesli na vprašanje Reke, kar nas je tako fasciniralo in napravilo pasivne, da smo pozabili, da se lahko brez Reke umaknemo, ker imamo Sušak, od katerega vodi glavna zagrebška proga na morje. Z malimi stroški bi se mogla obati, ki je dolga en kilometer, napraviti pristopno tudi za največje ladje. Ako naša vlada ne otvarja prometa z Reko, moremo to razumeti, pač pa ne vemo zakaj ne vzpostavljajo zveze s Sušakom. Zdi se, da se ta promet ne otvarja tudi vsled obzirov napram Italiji, ker mislimo, da bo Italija s svoje strani uvaževala te obzire in da bo koncilijantnejša napram njim. V resnici pa naši obzirji delajo Italijo agresivnejšo in nepopustljivejšo. Ko bi Italija uvidela, da smo otvorili promet s Sušakom, bi spremenila svoje dosedanje držanje napram nam, ter bi se požurila, da pristane na rešitev tega vprašanja. Na ta način se njej ne mudi, ker ve, da bomo prej ali slej pristali na rešitev kakršno bo ona hotela.

Beograd, 16. oktobra. (Z) Včeraj je italijanski upravnik poslov g. Summonte posetil ministra pravde gospoda Perića. Pri tej priliki se je razgovarjal o gotovih pravnih vprašanjih ki so na dnevnem redu.

Mednarodno pomorsko pravo.

Beograd, 16. oktobra. (Z) V podkomisiji za mednarodno pomorsko pravo so bile zastopane samo naslednje pomorske sile: Zedinjene države, Anglija, Francija, Italija, Nemčija, Belgija, Holandija, skandinavske države in kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev. Vsaka od teh držav je imela po enega delegata, samo Anglija je imela tri. Sedanji sestanek podkomisije je trajal pet dni. V podkomisiji se je razpravljalo o dveh vprašanjih o juridičnem in hipotekarnem, kakor tudi o vprašanju ladijskih priznanic. Izdelani so bili načrti konvencij. Ti načrti se bodo izročili posameznim državam v proučevanje, kasneje pa se bodo definitivno sprejeli na kaki diplomatski konferenci ali pa po diplomatski poti. Sedaj podkomisije je predsedoval belgijski minister za kolonije, g. Franck, ki je hkrati predsednik Comité maritime international, čegar član je tudi naša država. G. Jasper je dal v čast članov podkomisije banket, na katerem je imel priliko govoriti tudi naš delegat Stražnički.

Razdelitev a. o. arhivov.

Beograd, 16. oktobra. (Z) Ministrski svet je na svoji seji osvojil in odobril konvencijo o razdelitvi arhivov, katere je bila sklenjena med nami in Avstrijo dne 26. junija t. l. Ministrski svet bo po možnosti v kratkem izvršil ratifikacijo in pristopil k izvršitvi dogovora

Današnje prireditve.

V Ljubljani:

Drama: »Kar hočete«, Red C.
Opera: »Aida«, Red D.
Kino Matica: »Zablode strasti«.
Kino Ideal: »Lisette Fleuron«.
Kino Tivoli: »Jezdec brez glave«.
IV. del.
Kino Ljubli. dvor: »Don Juan de Ma-rana«.

Nočna lekarniška služba v Ljubljani:
Tekoči teden: lekarna Bohinc na Rim-ski cesti in Leustek pri Zmajskem mostu.

Javno pismo.

Spoštovani gospod urednik!

Prosim Vas, da mi odstopite nekolič prostora v Vašem cenjenem listu, za kar se Vam že vnaprej prisrčno zahvaljujem.

O priliki nesporazuma, ki je nastal med oblasnim odborom Orjune in jugoslovenskimi dobrovoljci sem bil naprošen za posredovanje pri oblasnem odboru v svrhu poravnave spora, ki ga je izzvala Orjuna s svojim nerazumljivim in neverjetnim postopanjem namram onim, katerim dolguje narod neizrekljivo priznanje in zahvalo, namram onim, ki so dali svojo kri in svoje življenje za svobodo domovine. Dotični gospodje so se obrnili name v mnenju, da sem član Oblastnega odbora Orjune ter da na ta način odgovarjam za to nečuvno in nepatriotično držanje Orjune.

Jaz sem dotičnim gospodom izjavil, da nisem izstopil samo iz odbora Orjune, marveč iz celega pokreta, ter da sem prekinil vse vezi s to organizacijo. Vsekakor pa me je to nelepo in nekorrektno postopanje Orjune v duši zabolelo. Postopanje tiste Orjune, katero sem jaz s svojimi tovariši ustanovil v Sloveniji in za katero sem deloval celi dve leti!

Da se moje osebe ne bi dolžilo odgovornosti za delovanje Orjune v Sloveniji, smatram za svojo dolžnost, odklanjati vsako odgovornost za delovanje Orjune od druge polovice meseca junija t. l. Hkrati pa izjavljam javno, da nisem izstopil iz Orjune radi kakih osebnih razlogov ali užaljenosti. Na prošnjo nekaterih članov in samega predsednika direktorija dr. Mirka Koroljice sem pričakoval kongres Orjune, ki se je imel vršiti 15. septembra. Uvidevajoč, da se je kongres že dvakrat preložil, nisem mogel več dalje čakati in sem poslal 11. oktobra t. l. g. inž. Ferdinandu Kranjcu pismo sledeče vsebine:

»Spoštovani gospod!

Preiskujoč delo, sredstva, taktiko in metode organizacije Jugoslovenskih Na-

cionalistov v celi državi, zlasti v Sloveniji, sem se prepričal, da je ves pokret prišel v zagato, iz katere se bo težko našlo pravih izhoda.

V nacionalističnem pokretu, v katerem sem deloval iskreno in oduševljeno vse do pred par mesecev, so se pojavili ljudje, ki niso razumeli njegovega pravega programa, duha in nalog.

Kakor Vam je znano, sem se trudil, da se razmere interno razčistijo in urejijo. Pri tem poslu sem imel dovolj sodelavcev in pristašev, ali stvari so se razvile tako daleč, da se ni moglo ničesar več popraviti.

Z nekaterimi prijatelji sem se uverili, da je večina ljudi, ki so se vtihotali v Orjuno bogve iz kakih razlogov, zavira vsako pozitivno delo onih, ki so z iskrenim oduševljenjem delovali za zmago onih načel, ki jih propoveduje pisani program Orjune. In ne samo to: ti isti ljudje so mnoge dvojne nacionaliste naravnost prisilili, tudi z brutalno silo, da opuste vsako delovanje, mnogim pa se je vsilil izstop iz pokreta.

Videč te razmere, sem prisiljen izstopiti iz Organizacije Jugoslovenskih Nacionalistov, Vas pa prosim kot predsednika Oblastnega odbora Orjune, da to mojo izjavo sporočite vsem mojim tovarišem v odboru, istočasno pa tudi direktoriju v Splitu.

Obenem smatram za svojo dolžnost, izjaviti, da ostanem nadalje zvest idealom, ki jih propoveduje pisani program Orjune. Za zmago teh idealov bom delal in se boril za drugim mestu, pri tem pa se bom posluževal sredstev, taktike in metod, ki odgovarjajo moji naravi in mojemu prepričanju.

Gospod urednik, sprejmite tudi ob tej priliki izraz mojega posebnega spoštovanja.

V Ljubljani, dne 14. oktobra 1923.

Ljubo D. Jurković, l. r.

Akcijski odbor NRS in „Orjuna“.

Po znanih celjskih dogodkih se je doznalo, da se je ventiliralo vprašanje o razpustu »Orjune«.

V seji Akcijskega odbora NRS z dne 3. februarja t. l., kateri je prisostvoval tudi dr. Lukan, je pokrenil dr. Ažman razgovor na to zadevo. Odstavek dotičnega zapisnika slove doslovno:

»Vrši se nadalje dolga debata o stališču napram »Orjunu«. Ugotovi se končno, da predstavlja »Orjuna« med nami čisto nacionalno organizacijo, katere cilj je ustvariti svobodno in srečno domovino. Bori se proti vsem, kar je anacionalno, kar ruši državo, in zlasti tudi proti vsej korupciji.

Zaključni se soglasno, zavzeti stališče proti razpustitvi »Orjune«.

V izvedbo tega sklepa je pooblaščen Akcijskega odbora interveniral pri ministru in pokrajinskem namestniku Hribarju, da prepreči prenapetosti korake. Hkratu je oddal minister dr. Niko Župančič šifrirano brzojavko v tem smislu na g. ministrskega predsednika Pašića. Par dni nato je dr. Ažman osebno v Beogradu interveniral v isti smeri. Obenem je Akcijski odbor po dr.

Ažmanu dal v tem smislu navodila »Jutranjim Novostim«.

Ko se je mesec dni kasneje zopet doznalo o nameravanih korakih proti »Orjunu«, se je zopet dr. Ažman po naročilu Akcijskega odbora v Beogradu zavezal zanj. In tako je bilo vselej, kadarkoli je Akcijski odbor sploh bil povprašan ali poslušan v tej zadevi.

To vse je mnogim Orjunšcem, zlasti tudi g. inž. Kranjcu, dobro znano. Zakaj se skuša temu nasproti vzdrževati neresnične trditve, je stvar zlobnih mistifikatorjev in njih temnih nagibov.

Da pa noben veliki župan, in najsi pripada tej ali oni politični stranki, kot poklicani varuh ustavnih svobodčin vseh državljanov in kot skrbnik javnega reda ne more in ne sme mirno gledati napadov na osebno svobodo in kajenja miru, pa naj prihajajo ti od pripadnikov katerekoli stranke in katerekoli organizacije, to mora uvideti vsak, ki ima smisel za življenje v pravni državi. Tu mora veliki župan brezobzirno vršiti svojo dolžnost in čuvati zakon.

Da se pa za to napada osebo vršilca te težke dolžnosti, je doslej brez primere.

Ljubljana, dne 16. oktobra.

Župan dr. Perič otvori sejo, konstatira sklepčnost in imenuje overovatelja prejšnje seje. Po poiznahu, da so se pri zadnji seji imenovali nekateri gospodje pomočnika v stanovniški razsodišči in kar se bo kasneje popravilo je vprašal dr. Ravnihar g. župana, kako so se razdelile

vstopnice za galerijo,

kateri si je razdelilo poljubno načelstvo večine in so bile le tem na razpolago. Dobiti bi pa morali vstopnice vsi klubi razmerno po številu članov.

Gospod župan je odgovoril, da je razdelil 70 vstopnic med 3 klube, ostale vstopnice so bile pri njemu in se ni nihče za nje oglašil.

Občinski svetnik g. Rupnik je prebral po sprejemu nujnost predlog glede

stanovniških hišic.

Pokojskega zavoda za nameščenice v Ljubljani, ki bodo imele 14 družinskih stanovanj. — Pokojski zavod za nameščenice v Ljubljani je sezidal za svoje uredništvo, ki stane sedaj v Ljubljani, 5 hišic, ki bodo po najnovejšem načrtu vsebovale 14 družinskih stanovanj in za katere je izdala Gradbeni direktorij dograditveno dovoljenje z izrečno pripombo, da se pa ne bo dovolilo uporabno dovoljenje, ker siote hišice na ljubljanskem polju v okoliših požarnega rajona vojaških smodnišnic, katerega je vojaška obila. Na prošnjo Pokojniškega zavoda za nameščenice v Ljubljani ga zmanjšanje istega mesta znižala celo gvišala in sicer od 150 na 1000 metrov. Vse prošnje za uporabno dovoljenje omenjenih hišic od strani Pokojniškega zavoda so ostale do sedaj ali brezuspešne ali nerešene. Medtem je pa dobila državna uprava južne železnice v Ljubljani uporabno dovoljenje za svoje uradniško poslopje, ki stoji istotako v omenjenem požarnem rajonu s 1. oktobrom 1923 in so se stranke

31. hišja v Mestni hranilnici 600.000 D in to brez odobritve hranilničnega sveta. Dalje zakaj mestna občina točno ne izpolnjuje obveznosti, ki jih je prevzela z najetjem posojil in ne plačuje amonitov in če so še kakšni drugi denarni zavodi kjer je mestna občina zaostanku amonit in tretji zakaj je mestna občina prekoračila ob občinskem svetu dovoljena posojila in sicer v skupnem presežku za 158.532 Din. Župan naj pojasni, če so upravičeni ti presežki in zakaj se za te presežke posojil ni zahtevalo odobritve od obč. sveta.

G. župan je odgovoril, da bo odgovoril na ta vprašanja koncem seje.

Poravnava.

Obč. svetnik Turk je izjavil, da je zadeva iz zadnje občinske seje med njim in g. županom glede njegovega medika častni besedi poravnana. Na vprašanje nekaterih svetnikov glede pojasnila o poravnavi, je izjavil g. župan: »To je najina zadeva«.

Zadeva o prizivih Frana Krapeža proti plačilnim nalogom radi pobiranja davščine na ponočni obisk gostin in kavarn preide na predlog podžup. dr. Stanovnika, ker je osebnega značaja, v tajno sejo.

Revní otroci.

nedoletni, so dobivali do sedaj stalne podpore do 14. leta. Na predlog poročevalca soc. političnega odseka, g. Čelešnika, je bil sprejet sklep, da dobivajo ti revni otroci z ozirom na današnje težke razmere redne podpore, če gredo v školo ali do konca učne ali vajenske dobe.

Južni železničarij.

Na predlog istega poročevalca je bil sprejet tudi sklep glede službenega razmerja uslužbenec južne železnice povodom podraževanja, da obdržijo ti uslužbenci vse pridobljene pravice tudi povodom podraževanja, sedež ravnatelstva ostane v Ljubljani in ostanje vse pravice, ki jih imajo železničarij iz pragmatike, pogodb ali naredb nedotaknjene.

Pravilnik soc. pol. uprave mestne občine, ki obsega »Splošni del«, dalje »Naloge ubožnega oddelka«, »Naloge mladinskega oddelka«, »stanovniškega oddelka«, »delavskega oddelka in pa pravovrstnega in posredovalnega oddelka, je bil na predlog obč. svet. Tavčarja, da se glasuje en bloc, soglasno sprejet.

Obrtno-nadaljevalna šola.

Poročevalec fin. odseka dr. Lemež je poročal nato o tem vprašanju, pri čemer je ugotavljal, da je to pereča vprašanje odvisno samo od vprašanja denarnih sredstev. Država je preje prispevala dve tretjini stroškov, kar pa je sedaj odrekla in občina sama nikakor ne zmora sama teh stroškov. Vršile so se tozadevno že razne ankete merodajnih in udeleženiš krogov in se je končno sklenilo, da se v svrhu omogočenja teh res potrebnih šol peje g. župan v Beograd, kjer naj stopi v dogovor z vlado, z vsemi merodajnimi ministri in odločujočimi krogi in izpolnjuje primerno zvišanje prispevkov za to šolo.

Nakup senožeči.

Mestna občina ima v Podpeču travnik, takozvano Jezuitarce, ki meri 175.000 kvadratnih metrov. Katerega pa mora oddajati radi oddaljenosti v najem. Zato predlaga, da pridobi občina travnik g. Marčana ob Cesti dveh cesarjev v izmeri 40.000 kvadratnih metrov. Za nakup tega travnika pa se odprda primeren del Jezuitarce. Obč. svet. Orehek je predlagal, naj se ne daje več mestnih travnikov v najem in potem ne bo treba kupovati. Ta predlog je bil sprejet.

Ubožni zaklad.

Na predlog mestnega knjigovodstva se realizirajo hranilne vloze, kazenske globe, in naj se porabi ta denar za ubožni zaklad.

Bolniška blagajna

mestnih uslužbenecv je prošla za zvišanje prispevkov. S tem zvišanjem, ki bi znašalo polletno 37.866 Din in bi prišlo v celokupni proračun 120.692 Din. Sklenilo se je, da se pridruži temu sklepu in prispeva ta znesek v smislu pravil blagajne.

Stavbni odsek.

Na predlog obč. svet. Zajca so bila sprejeta sledeča poročila stavbnega urada: Kanalizacija Marmontove, Beethovneve, Kopalnice in Zelarske ulice in Lepega pota, dalje se izpopolnjuje nekatere hišne kanalizacije, definitivno se uredi Martinova cesta in tlakovanje podvoza na tej cesti. Zviša se cena malemu tlaku in se popravi hodnik ob učiteljski na Resljevih cesti. Zavrne se priziv trdnice Aloma & Comp proti odlomu mest. mag. v zadevi reklamnih kidoskov in odkloni prošnja za 2 kioska pred Narodnim domom. Preureditev bivšega Radekijevskega spomenika v »Spomenik za svobodo padlih žrtev« se odloži, dokler se ne dobi potrebnih sredstev, ki so proračunani na 44.200 Din. Sprejet je bil samostalni predlog obč. svet. Moškerca glede raznih nedostatkov v Kolizejskem poslopju. Sprejet je bil tudi predlog stavb. urada glede dodatnega kredita za zgradbo II. mestne stanovniške hiše na Prulah.

Šolski odsek.

Poročevalec obč. svet. Jeglič glede uredbe pletarskega pouka na VI. mestni deški ljudski šoli ter odmernih zavetiščih. V to svrhu bi se dala preurediti parcela ob Gradaščici, ki bi se prepustila mest. šolskemu svetu po potrebi.

»Elektra«

d. d. je prošla za dovolitev dobave električnega toka iz družbe elektrarne na Fuzinah ljubljanskim odjemalcem. Ta prošnja je bila na predlog poročevalca obč. svet. Orehka začasno odložena iz dnevnega reda, ker so potrebna še podrobnejša pojasnila.

Razširjene vodovoda.

Na predlog istega poročevalca se je dovolilo razširiti vodovodnega omrežja in sicer Josipu Ložarju in Francetu Trpinu v toliko, da skopljeta in zasijeta na lastne stroške jarke za celi Josipu Šturmu, da nosi kopanje in zasipanje jarka sam in plača navratno takso in pod istimi pogoji na lastnem svetu, prov. na mestne stroške Novaku in Zalokarju za Bežigradom.

Zavrnila pa se je prošnja občine Moste za popust navratne takse za novo vodovodno zvezo, ker se ta taksa tudi v Ljubljani nikomur ne spregleda.

Plinarne.

Cena plina iz mestne plinarne za pogon raznih motorjev se zniža na 2 Din za kub. m. — Glede amortizacije in obrestovanj posojila za preuredbo mestne plinarne prevzame občina vso garancijo.

Mestna aprovizacija.

Izvršujoč sklep občinskega sveta z dne 2. avg. predlaga mestni magistrat obračun za vso poslovno dobo mestne aprovizacije in sicer: Račun izgube in dobička od 1. 8. 1914 pa do 31. marca 1921 in bilanco z dne 31. 3. 1921 izkazuje dobičkov 1.430.908 Din in zgub 336.227 Din 50 p, torej 1.084.680 Din 85 p prebitkov. Od 1. 4. 1921 pa do 31. 8. 1923 in k temu pripadajočo bilanco za dan 31. 8. 1923 dobička 241.653 Din 89 p in izgube 491.361 Din 33 p, torej izgube 249.707 Din 46 p. Izguba je nastala pri kupčiji z moko, krompirjem in jajci.

Račun izgube in dobička izkazuje torej za celo poslovno dobo od 1. 8. 1914 do 31. 3. 1923 skupnega dobička 1.255.602 Din 99 p in izgube 420.629 Din 58 p, torej skupnega prebitka 834.973 Din 41 p. Izkazani čist dobiček v dobi od 1. 8. 1914 do 31. 3. 1921 v znesku 1.084.680 Din 85 p prištevi porabljen rezervi v znesku 125.000 Din, torej skupaj 1.209.680 Din 85 p je mestna občina porabila za kritje primanjkljaja pri mestnem zakladu 1.153.096 Din 26 p za podopore revnim 37.500 Din. Za koroške begunce 2500 Din in za nagrade in doklade 3776 Din 25 p, torej skupaj 1.196.872 Din 51 p. Ostanek v znesku 12.808 Din 34 p pa se je prenesel na nov račun. Iz bilance za dan 31. 8. 1923 je razvidno, da si je mestna blagajna izposodila pri aprovizaciji znesek 1.724.383 Din. — To poročilo je bilo na predlog poročevalca Ant. Kerčca sprejeto.

Dohodarstvo.

Poročevalec ob. svet. Miha Moškerca je podal obračun mestnega dohodarstvenega urada za l. 1922/23, ki izkazuje bruto dohodkov 10.510.768 Din 95 p. Od tega zneska odpade na drž. trošarino 2.106.712 Din 9 p in na povračila izvoza alkohola 36.819 Din 64 p, tako da izkazujejo mestne naklade brutto 8.367.236 Din 22 p. Upravni stroški znašajo 2.312.341 Din 28 p, tako, da znaša čisti dohodek oddan mestni blagajni iz tega naslova 6.054.895 Din 94 p. — Na predlog istega poročevalca so bile določene tudi nove pristojbine za tehtanje blaga

na mestnih tehtnicah,

ki veljajo od 1. nov. dalje kakor sledi: Za drobnico t. j. prašiči teleta, ovce, jagnjeta itd. od glave 2 Din preje 1 Din, za konje in govedo 5 Din preje 2 Din, za vozove do 500 kg brutto teže 3 Din preje 1 Din 50 p, do 1000 kg teže 5 Din preje 2 Din in za nad 1000 kg teže 8 Din preje 3 Din, dalje za vsak prazen voz 3 Din preje 1 Din, za prazen avtomobil 5 Din in za naložen avtomobil 15 Din. Tehtanje praznega voza ali avtomobila, ki se je že tehtal v naloženem stanju, da se dožene teža naloženega blaga, je pristojbine prosto.

Obč. svet. Turk se ni strinjal s tem povišanjem, ker pridejo pri tem poviški največ v poštev nižji sloji, delavci in uradniki. Večina pa je sprejela Moškercev predlog.

Davki na okna.

Na dnevnem redu javne seje je bil končno še samostalni predlog obč. svetnika Tokana glede olajšave in pospešitve stanovniško-uradnega akcije. Po njegovem predlogu naj bi se ustanovil stalen stanovniški fond, ki naj se tvori iz nove občinske davščine na okna in balkonska stekla. Na vrata in ki naj znaša na okno na ceno 200 Din, za okna na dvorišča in odprte prostore pa po 150 Din za okno letno. Z okni zagrajeni mostoviž se ne obdačijo. Obdačijo se po tem predpisu tudi vsa okna hotelskih in gostilniških sob, ki se oddajajo tujcem. V svrhu določitve te davščine bo določena posebna komisija, ki bo ugotovila, katera okna in po koliko se obdačijo. — Dalje se obdači v isti namen vse reklamne lepake, naznanila trgovskega značaja glede nakupa in prodaje, tiskani in pisani lepaki za koncerte in vsakovrstne predstave, cirkus, kino, razen ljudskih vesel in sicer po 5 par za vsak eksemplar. V to svrhu izda magistrat posebne občinske kolke. Kdor se ne bi držal tega predpisa, bo primerno kaznovan. Župan je odredil, da se odkaže ta predlog odseku.

Razna vprašanja in odgovori.

Obč. svet. dr. Lemež je vprašal g. župana, zakaj se ni ob priliki ureditve plač nameščenecv Mestne hranilnice primerno uredila tudi plača hišniku Južini.

Nato je dal g. župan pojasnilo obč. svet. Tavčarju na njegovo vprašanje glede dolga mestne občine pri Mestni hranilnici. G. župan je izjavil, da se je prekoračil kredit sporazumno z vlado in da more občina v gotovih slučajih izbrati vis major po svoji volji. Ker je bilo pri hranilnici kredita še dovolj, ni bilo treba posebnega sklepa občinskega sveta za v celoti že dovoljene kredite. Anuitete pa občina plačuje.

Obč. svet. Tavčar se s tem odgovorom ni zadovoljil in je vztrajal na stališču, da se kredit, ki je določen za gotovo stvar, ne sme porabiti za drugo, najmanj pa za plače uslužbenecv. Porabiti se sme samo tista vsota, ki jo dovol občinski svet in prenašanje kreditov ni v redu. Obč. svet. dr. Stanovnik je odgovarjal, da tovariš Tavčar ne pozna poslovanja blagajne. Gotova »vis major« so se izvršile samo z dovoljenjem vlade in se v resnici ni napravilo na konto plač uradnikov in uslužbenecv niti vinarja dolga. Tekoči denar se sme porabljati za tekoče stroške in se bo tako vprašanje reševalo takrat, ko se bo reševal račun. Ugotavlja pa, da se bodo plačevali uslužbenecv vedno z rednimi dohodki. Pri blagajniškem poslovanju ni potreba, da bi hranilni blagajnik denar iz enega ali drugega vira v posebnih »skričljih«. G. Tavčar je nadaljeval, da ga g. podžupan s svojo teorijo o »skričljih« ne bo ugnal in prepričal, da se krediti niso prekoračili. Kredit se sme prekoračiti le z dovoljenjem obč. sveta in se mora porabiti samo za to, za kar je določen. — Na ta njegov poziv se je ugotavljal, da je plačala blagajna takrat za stroške hiše za Bežigradom 500.000 Din in sicer na račun tega kredita pri Mestni hranilnici. Ta denar bi bil lahko za plače prvega. Ker pa se je dalo to za hiše, se je porabil dvig pri Mestni hranilnici za plače, ker je bil prvotni denar že med tem drugje založen.

Dr. Ravnihar: To je lepa primera, faktično pa ni bilo takol Obč. svet. Rupnik je predložil sledeči predlog:

Da se razbremenijo zelenjadni trg na Vodnikovem trgu in da se nudi prebival-

stvu Vodmatskega okraja radi velike oddaljenosti ugodnejši prostor za nakup zelenjave, predlagam:

Ustanovi naj se zelenjadni trg za prebivalce Vodmatskega okraja na praznem prostoru na vogalu Martinove ceste in Prisojne ulice, ter se naj v ta namen pritegne tudi del vrta, ki meji na ta prazen prostor in ki je mestna last.

Obč. svet. Srebot je predlagal, da se uredi zadeva z najemalci občinskega sveta za Bežigradom, ki so sedaj oškodovani, ker so imeli ta svet že obdelan. Dalje naj se zadostno razsvetli cesta za deželno bolnišnico, ki je temna in nevarna.

Obč. svet. Rupnik je naglašal, da je bilo sklenjeno, da se zgrade mestne stanovniške hiše za mestne uslužbence in delavce. Do danes pa občinski svet ni dobil še nobenega obvestila, kdo je dobil ta stanovanja. Stanovanja so se oddajala tudi takim, ki niso na magistratu, privoščim jim ga, toda v redu to ni. Med tem ko se dajejo stanovanja drugim, se je vsilil mestni uslužbenec Rebolf s številno družino v ječo nasproti Pirhovega stanovanja. Akcijskega odbora, ki je privatna institucija kot obč. svetnik še ne odobravam. Klci: Neumestne zafrkacije! Župan je pojasnil, da ima akcijski odbor nalogo, da pretresa gotove stvari, ki se predajo nato odsekom. Oddaja stanovanj pa je moja in gospodarskega odseka.

Obč. svet. Likozar: Prosil sem za stanovanje na Prulah in utemeljil komisiji nujno potrebo. Zvedel pa sem kasneje tole: Ti ne boš dobil stanovanja, ker si interperiral zaradi voženj z mestnim avto.

Obč. svet. Jože Pirce je poudarjal, da je obstojala ta stanovniška komisija iz 4 članov. Ogledali so si stanovanja proslavci in bi gotovo radi vsem ustregli. Izbrali pa so si smernice, da so bile zidane te hiše z davki vseh prebivalcev in naj bodo odprte po potrebi magistratnim, deželnim ali državnim uslužbenecv. Dajali pa so prednost vedno mag. uslužbenecv. Nismo se dali voditi od nobenih pol. momentov in je tretjina stanovalcev pristašev nasprotnih strank.

Obč. svet. Čelešnik, da naj se priključijo seznamu, ki ga je zahteval svet. Rupnik se seznam, kako so se oddajala stanovanja hiše Mestne hranilnice. Če hoče občina ustreči vsem brezstanovalcem, se mora občina zadovoljiti.

Končno je predlagal ob. svet. Moser, da bi smeli prodajalci pripeljati svoje priidelke do 8. ure s konji na trg, kar bi jim silno olajšalo delo. Župan je odstopil ta predlog gremiju in zaključil javno sejo.

Tajna seja.

Po odobritvi zapisnika zadnje seje se je razpravljalo o sledečih prošnjah: Lic. supl. Čebokliju se podaljša bolniški dopust za l. polletje, ravno tako se podaljša dopust za l. polletje lic. suplentinji Milici Ilesič, lic. prof. dr. Škerliju se podaljša studijski dopust za dobo l. polleta 1923-24. — Trajno se vpokoji ravnatelj mestne klavnice Pavel Skale in se mu izreče tem potom zahvala za njegovo dolgoletno vestno delovanje. Dalje se vpokojita lic. profesorici Marija Wessnerjeva in Sičeva. Mestnemu stavbnemu nadoficijalu Rudolfu Rusčiču se šteje za pokojno doba od 1. januarja 1912 dalje, Marija Dobovšek se imenuje za oficijantjo Veri Vičičevi se šteje službena doba od 1. januarja do 31. decembra 1918 dvojno. V kategorijo nižjega tehniškega osebja se stalno namesti Franc Miljavec, kot stavbni nadoficijal v VIII. čin. razr. se imenuje s l. novembrom Ferdinand Acceto. Stalno se namesti kot sedlar pri pogrebem zavodu Peter Aleš, Mag. slugi Ant. Percu se pregleda disciplinarna kazen. Odbor se vzame na znanje izstop oficijantne Albine Hafner, kot mestni uradnik X. razr. pa se namesti inž. Ciril Jeglič z vštetjem službene dobe od 1. septembra 1922 in se dodeli gospodarskemu uradu.

Personalni pravni odsek je predlagal glede napredovanja oficijantov in oficijantkin v uradniški stalež 3. kategorije in sicer 1. kateg. nameščenci s srednjo šolo vsteviši učiteljske, v 2. kateg. nastavljeni z nižjo gimnazijo, viš. liceem ali trgovsko šolo in se uvrste v urad. kat. C uvrstitev s 1. nov. 1923 in 3. kategorija z vso drugo šolsko izobrazbo, ti pa pridejo v poseben stalež.

Organizacija NRS.

— Zbor NRS v Ptuj. V soboto, dne 13. t. m. ob 8. uri zvečer se je vršil v gostilniških prostorih Društvenega doma sešatek krajevnih organizacij Narodne-radikalne stranke v Ptuj. Konstatirali moramo razveseljevo dejstvo, da so se udeležili sešatka ljudje, ki jih preje še nismo videli v naših vrstah, kar naj bo jasan dokaz o uspešnem in naglem razvoju radikalne stranke v Ptuj. Na sestanku se je izvolil soglasno novi odbor, kateremu načeluje g. Vučak.

Iz prosvetnega življenja.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Sreda 17. oktobra: Kar hočete, Red C. Četrtek 18. oktobra: Azazel, Red B. Petek 19. oktobra: Judit, Red D. Sobota 20. oktobra: Smrt malke Jugovčev, Red E.

Opera.

Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Sreda 17. oktobra: Aida, Red D. Četrtek 18. oktobra: Nikola Šubilo, Red E.

Petek 10. oktobra: Novela od Stanca, Zapečateni, Red A. Sobota 20. oktobra: Evgenij Onegin, Red C.

— Klavirski koncert Ivana Noča. V ponedeljek, dne 22. t. m. nastopi prvokrat v samostojnem koncertu g. Ivan Noč, bivši gojenec konservatorija »Glasbene Matice«, ki je pravkar absolviral svoje klavirske študije pri prof. Angelo Kessissoglu, znamenitem pianističnem profesorju na Dunaju. Gospod Noč je končal mojstrsko klavirsko šolo z izvrstnim uspe

Gospodarstvo.

PRORAČUN 1923/24.

Po našem novem proračunu so predvideni državni dohodki na 10.344.000.000 dinarjev. Ista vsota je predvidena za državne izdatke, tako da je s predloženim proračunom doseženo ravnotežje.

V lanskoletnem proračunu so znašali stroški 6.934.946.864 dinarjev, torej so bili v proračunu precej manjši, kakor pa sedanji izdatki. Toda z naknadnimi krediti pa so se zvečali državni izdatki za nadaljnjih preko 2.200 milijonov ter so znašali v celoti 8.134.597.439 dinarjev.

Največji postavki v novem proračunu zavzemata na strani izdatkov prometno in vojno ministrstvo (vsako preko 2 milijardi). Nato sledi finančno ministrstvo, vrhovna državna uprava, ministrstvo prosvete, notranjih del, gradbe, pošte, socialne politike, za šume in rube, narodnega zdravja, pravde, poljedelstva, za zunanje zadeve, za vere, trgovine in industrije, za agrarno reformo, konstituantno, rezervni krediti.

Uravnoteženje izdatkov z dohodki se bo doseglo s povečanimi dohodki od državnih taks, monopolov, prometa, izrednih davkov in s povečanjem dohodkov državnih posestev.

Važno so razne pooblastitve, ki jih dovoljuje proračunski zakon posameznim ministrstvom. Predvsem bo zanimala pravica finančnega ministrstva, da sme prolati vsa ona državna posestva, ki dajejo nižji manj kakor 10.000 letnih dohodkov in da sme dati v najem ona posestva, ki dajejo manjši dohodek kakor 100.000 dinarjev na leto. Te določbe so zelo umest,

ne, ker bodo dajala taka posestva v privatni režiji gotovo večje dohodke, kakor pa v državni, radi okornega državnega aparata. Tako bo imela država manj dela in stroškov in že v naprej zagotovljene dohodke.

Poleg ostalih ovlaščenj ima po novem zakonu vlada tudi pravico, da uvede, poveča, zmanjša ali pa odpravi po potrebi uvozne carine na posamezne predmete ter da zahteva zato naknadno odobrenje narodne skupščine.

INDUSTRIJA.

× Stalna industrijska razstava v Zagrebu. V Zagrebu bodo priredili stalno industrijsko razstavo, ki bo nameščena v prostorih Zagrebskega zbora. V kratkem bodo začeli izdajati prostore posameznim razstavljalcem.

× Tekstilna industrija v Madžarski. V zadnjem času so bile osnovane v Budimpešti zopet tri tekstilne tovarne. Največje izmed novoustanovljenih podjetij, ki ima delniško glavico 100 milijonov madžarskih kron, bo izdelovalo v prvi vrsti sukno.

× Spor med producenti sladkorne pese in sladkornimi industriji v Romuniji. Ker je prodajna cena v Romuniji maksimalna, so romunski sladkorni industriji določili odkupno ceno za sladkorno peso na 95 do 99 lejev za metriski stot. Producenti pa zahtevajo odkupno ceno 120 lejev. Radi tega je nastal med obema skupinami spor. Producenti so zagrozili, da bodo uporabili sladkorno peso za živinsko krmo, če jim industriji ne odobrijo njihovih zahtev.

TRGOVINA.

× Zastoj v izvozu predliva. Bačka je vsako leto izvažala velike količine predliva v Nemčijo po Donavi preko Passana. Radi zamotanih finančnih razmer v Nemčiji pa je sedaj izvoz predliva v Nemčijo popolnoma zastoj.

× Rusko-francoska trgovina. V poslednjem času je sklenilo več velikih francoskih podjetij pogodbe z Rusijo. Francoske firme bodo dobavile Rusiji telegrafski material, Rusija pa jim dovolji koncesije za izkoriščanje petrolejskih polj.

CARINE, DAVKI.

× Izprememba odredb o davku na poslovni promet. Po novem finančnem zakonu se izpremeni čl. 11 zakona o davku na poslovni promet, ki se sedaj glasi: Vse finančne oblasti imajo v slučaju dvoma o točnosti predložene prijave na podlagi odredbe predsednika davčnega odbora pravico pozvati davčne zavezance, da predložijo dokaze (knjige obavljenega prometa, deklaracije, priznanice o plačani trošarini itd.), ki so potrebni za pravilno ugotovitev velikosti obavljenega prometa. Predsednik davčnega odbora izda to odločbo po predlogu državnega zastopnika ali člana davčnega odbora. Rok za predložitev dokazov urredi dotična finančna oblast v pismenem pozivu z oznako svrha, katerega izroči v podpis davčnemu zavezancu, o njegovemu pooblaščenju ali delovodji. Če smatra davčni odbor na podlagi predloženih dokazov, zlasti na podlagi načina knjigovodstva obavljenega prometa, da more in mora dokazom verjeti, izda o tem svojo odločbo na prijavi, toda davčni odbor ni v nobenem slučaju vezan na predložene dokaze temveč ima pravico tudi

todaj določiti velikost napravljenega prometa s prostim preudarkom; v nasprotnem slučaju pa izda davčni odbor svojo oceno in odločbo na podlagi predloženih dokazov, podatkov in poizvedb in to v oceni in odloku izrečno povdari. Če se davčni zavezanec ne odzove v določenem roku oblastnemu pozivu, določi odbor sam velikost prometa, davčni zavezanec pa izgubi pravico pritožbe.

× Carinska konferenca. 15. oktobra se je pričela v Ženevi konferenca za rešitev mednarodnih carinskih vprašanj. Na konferenci je zastopana tudi naša država. Svoje delegata pa ima tudi zagrebška trgovska zbornica.

× Povišanje carine na Poljskem. S 25. septembrom je povečala Poljska carinski multiplikator splošne carinske tarife od 36.000 na 48.000, in multiplikator normalne carin. tarife od 48.000 na 56.000. V istem smerju je povešal tudi multiplikator za blago, za katero velja ugodnejša carinska tarifa.

KMETIJSTVO.

× Trgatev v Dalmaciji je letos zelo dobro uspela. Strokovnjaki računajo, da bodo izpraznili v Dalmaciji iz grozdiča 650.000 lit vina, ki bo po kvaliteti najboljši, kar ga je dala po vojni Dalmacija.

DOBAVE.

× Dobava zlatih in platinastih bobin za izdelovanje luksuznih cigaret. Pri upravi državnih monopolov v Beogradu se bo vršila dne 30. oktobra t. l. ofertalna licitacija glede dobave 8.000 komadov zlatih in 6.000 komadov platinastih bobin za izdelovanje luksuznih cigaret. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Dobava sena in slame. Pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se bo vršila dne 29. oktobra t. l. ponovna ofertalna licitacija glede dobave 600.000 kg sena in 270.000 kg slame. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

× Dobava barv, laka, terpentina, sikativ, gorske krede in slikarskih čopičev. Pri ravnanstvu državnih železnic v Sušici se bo vršila dne 2. novembra t. l. ofertalna licitacija glede dobave barv, laka, sikativ, terpentina, gorske krede in slikarskih čopičev. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

× Dobava kruha. Dne 31. oktobra t. l. se bosta vršili ofertalni licitaciji pri komandah mesta v Slovenski Bistrici in Dolnem Dravogradu glede dobave kruha za garniziji Slovenska Bistrica in Dolni Dravograd. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Glavni urednik: Ivan Podržaj.

Odgovorni urednik: Miha Gaberšek.

Last »Zvezne tiskarne« v Ljubljani.

Trboveljski premog in drva

ima stalno v zalogi vsako množino
Družba „ILIRIJA“, Ljubljana,
Kralja Petra trg 8. Tel. št. 220.

Edmond et Jules de Goncourt:

Renée Mauperin.

(Roman.)

(Nadaljevanje.)

— Moral sem vas tudi to vprašati, je dejal zdravnik. Take stvari morejo le pospešiti potek bolezni...

Gospod Mauperin ga je prekinil: — Torej mislite, naj se obrnem...

— Da, gospod Mauperin, mislim, da se obrnem na specialista. To bo najbolje za vse, za vas kot zame... Vzeli bomo, mislim, gospoda Bouillauda. On je najbolj znamenit.

— Gospoda Bouillauda, je mehanično ponovil gospod Mauperin in prikimal.

XLIII.

Bilo je pet minut čez poldan.

Gospod Mauperin je sedel poleg Renéeine postelje in držal svojo hčerko za obe roke. Renée je gledala na uro.

— Prišel bo, je dejal gospod Mauperin.

Odgovorila mu je nežno s trepalnicami in v veliki tišini sobe se je čulo kot ponoči dihanje bolnice in utripanje njenega srca, ki je bilo enakomerno kot ura.

Mogočno in ostro je pozvonilo. Gospodu Mauperinu se je zazdelo, da mu je nekdo pozvonil v telesu. Stresel se je do konca prstov, kot bi ga bil kdo ubodel z iglo. Stopil je k vratom.

— Gospod, nekdo je bil, ki se je zmotil, je dejal sluga.

— Vroče je, je rekel gospod Mauperin svoji hčerki in spet sedel. Bil je ves blede.

Cez pet minut je služabnik potkal. Zdravnik je čakal v salonu.

— A, je vzkliknil gospod Mauperin.

— Idi torej, mu je dejala hčerka; toda poklicala ga je nazaj: — Papa! Vrnili se je.

— Ali me bo preiskal? je vprašala malo prestrašeno.

— Toda... ne vem... mislim, da ne... morda mu ne bo treba, je dejal gospod Mauperin in lovil kljuko vrat.

Gospod Mauperin je šel po zdravnika in ga pustil pri hčerki. Čakal je v salonu.

Hodil je, potem je pa sedel. Brez misli je zrl v tla na cvetko v preprogi. Stopil je k oknu in bobnal s prsti po steklu.

Vse se je tako rekoč ustavilo v njem in okoli njega. Ali je bil tu celo uro ali samo trenutek, tega ni vedel. Bil je v enem onih hipov življenja, ko se čas ne da meriti. Čutil je, da se mu je vse njegovo bitje strmo glavo v srce. Občutki vsega njegovega življenja so se strnili zanj v večno minuto. Gledal je na vrata, a še vedno se niso odprla. Strašna misel na smrt je v sredi tega razburjenja legala nanj.

Zdravnik je vstopil.

— Torej? ga je vprašal gospod Mauperin.

— Pogum, gospod je dejal zdravnik.

Gospod Mauperin je dvignil oči in odprl usta, a ni mogel govoriti, sline so se mu bile popolnoma posušile.

Zdravnik mu je dolgo razlagal bolezen njegove hčerke in komplikacije, ki jih je pričakovati, nato je napisal dolg recept. Pri vsakem stavku je dejal gospodu Mauperinu: — Ste razumeli?

— Da, je odgovarjal gospod Mauperin s slabotnim glasom.

— Draga moja, kmalu bo bolje! S temi besedami je vstopil gospod Mauperin v sobo svoje hčerke.

— Res? mu je dejala.

— Poljubi me!

— Kaj je rekel?

— Poglej! In g. Mauperin se je nasmejal. Bil je žalosten do smrti.

— A, je vzkliknil in se obrnil, kot da bi hotel poiskati svoj klobuk. Hiteti moram v Pariz, da dam izvršiti recept zate.

XLIV.

Na postaji je zapazil zdravnika, ki je vstopal v vagon. Šel je v drugega. Ni se več čutil dovolj močnega, da bi z njim govoril in ga videl...

Ko je prišel v Pariz, je stopil v lekarno. Reklji so mu, da mora čakati tri ure. Dejal je: Tri ure? Toda bil je srečen, da to tako dolgo traja: imel je dovolj časa pred seboj.

Ko je bil na cesti, je začel hoditi. Pred seboj ni imel nobenega smotra. V glavi mu je šumelo, kot bi bil dobil težak udarec. Videl je samo noge ljudi in koleša voz. Glava se mu je zdela težka in obenem prazna. Hodil je, ker je videl, da ljudje hodijo. Mimoidoči so ga vlekli s seboj, množica ga je vrtela v svojem vrtincu. Gledal je vse kot v sanjah. Če ne bi bil opazil stražniških belih hlač, bi sploh ne bil vedel, da sije solnce.

Bilo mu je vseeno, če koraka na desno ali na levo. Ni imel poželjenja po ničemer, pogum za nič. Čutil se je, da se okoli njega ljudje premikajo, da hitijo naprej. Nekaj ur že ni imel več nobenega zanimanja za življenje, nobenega namena. Zdelo se mu je, da je vsega konec.

Včasih pa je, kot bi bil odgovarjala komu, ki ga sprašuje po zdravju njegove hčerke, govoril na glas: — O, da hudo je bolna! In zdelo se mu je, da je to govoril nekdo drugi poleg njega. Če je opazil, da hodi pred njim mlado dekle, lepo in veselo, je šel čez ceto, samo da je ne bi več videl. Trenutno ga je zagrabil divja jeza zoper vse mimoidoče, zoper vsa ta nepotrebna bitja, ki niso bila ljubljena kot njegova hčerka in ki jim ni bilo treba živeti.

Znašel se je v javnem parku. Otrok mu je postavil pogache iz peska na škrice njegove suknje, drugi, bolj pogumni, so se mu približali kot vrabci. Prenehali so s svojimi igrami, pustili lopate, s katerimi so kopali po pesku in se ustavili pred njim. Boječe in nežno, z otroškimi pogledi, so motrili tega velikega, tako žalostnega gospoda... G. Mauperin se je dvignil in šel proč.

(Dalje sledi.)

MALI OGLASI:

Cena oglasom do 20 besed Din 5.—; vsaka nadaljna beseda 25 para. z davščino vred.

Specijalna mehanika

delavnica za popravilo pisalnih in računskih strojev. L. Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ul. 6/1.

Blazine, žima

morska trava, Peter Kobal — Kranj, Glavni trg, trgovica vseh vrst blazin, žime in morske trave, modroce na peresih. — Specijalna trdnjava za izdelovanje klubgarnitur. — Najnižje cene! — Najsolidnejši izdelki! Zahtevajte oferte in cenike!

Suhe gobe

in žilj ponudbe Sever & Ko, Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Na prodaj!

Vile s prostimi stanovanji v Ljubljani in predmestju, stanovanjske hiše od Din 40.000—, naprej, gostilne, trgovine, pekarnice, kmečka posestva 2-100 orolov, graščina, žage, mlini, gozdi, stavbene parcele i. t. d. Pojasnila daje: Realitetspisarna, Ljubljana, Poljanska cesta 12.

Žaga in mlin

na stalni 70 HP močni vodi 20 min. od postaje v bogatem gozdnatem kraju napredaj vsled družinskih razmer za Din 575.000 v Realitetni pisarni, Ljubljana, Poljanska cesta 12.

Krasno posestvo

22 orolov, 20 minut od postaje, arondirane z lepo hišo, gosp. poslopji, prvovrstnim gozdom, travniki in njivami se prodajo ali zamenja za hišo ali vilo v Celju ali Mariboru. Pojasnila v Realitetni pisarni, v Ljubljani, Poljanska c. 12.

Gostilna

z mesarijo sredi trga ob železnici z enonadstropno hišo z 9 sobami, klavirno, mesnico in obširnimi vrtni s koncesijo na prodaj za Din 300.000— v Realitetni pisarni v Ljubljani, Poljanska cesta 12.

Več kanarčkov

dobrih pevcev, par 150 Din, se prodaja v Florjanski ulici št. 13, I. nadstropje, levo. Vprašati: Lapajne - Zura!

Kupimo

dobro ohranjeno blagajno (Wertheim). Ponudbe z navedbo velikosti in ceno prosimo poslati na upravo lista pod „Blagajna“.

Koliko

stane en mali oglas? Do 20 besed 5 Din, vsaka nadaljna beseda 25 para, tako si lahko izračunaš sam kaj stane tvoj mali oglas.

Postelja

brez matrace in naslanjač na prodaj. Polzve se vsak dan od 12.—2. pri Požar, Krekov trg št. 7 pritišče.

Lepa prilika

Oprava za jedilnico in spalnico se prodaja vsled pomanjkanja prostora. Naslov v upravi lista.

Znanstveniki!

Prodaj „Bibliothek des allgemeinen und praktischen Wissens“. Ogleda se v knjižnici „Knjiga“, Kongresni trg 13.

Trgovina, gostilna in trafik

z gospodarskimi poslopi, obširnim vrtni in prometnem predmestju Ljubljane se prodajo z vsem koncesijami za Din 357.000 v Realitetni pisarni, Ljubljana, Poljanska cesta 12.

Pri upravnem sodišču

v Celju sta razpisani dve mesti pisarjev (koncipistov). Najboljše pogoji so razvidni v Uradnem listu št. 93 z dne 5. 10. 1923.

16 HP motor

na surovo olje nov, prodaja za Din 46.000— Pokojajnski zavod, Solski drevored 2.

Priporočila

konfekcija, krojačnica za dame in gospe po meri, po najmodernejših žurnalih, Brata Brunskole, Ljubljana, Židovska ulica 5.

Fotografski aparat

trdnice »Doppel Anastigmat Leomar«, velikost 9x12, dobro ohranjen se prodaja po ugodni ceni. Naslov v upravi lista.

Uradnik

28 let star, s stalno službo ter posestvom v vrednosti 1.000.000 Kron se želi seznaniti z mladeno, katere bi imela premoženja do 200.000 K. Le resne ponudbe s sliko pod »Sreča« na upr. »Jutr. Novosti«.

Gostilno

na krasnem prostoru sredi Ljubljane s kletmi za 10 vagonov vina, hlevom za 30 konj in obširnim stavbištem prodajo po ugodnim plačilnim pogoji za Din 650.000—. Realitetna pisarna Ljubljana, Poljanska c. 12.

Dva mlada gospoda

Slovenca, inteligentna, nastanjena v Dalmaciji, želita radi nepoznavstva v tujem svetu stopiti v korespondenco z mladimi gospodičinami ali vdovami brez otrok, starost 18 — 25 let. Ženidbe niso iskane. Leresne ponudbe se sprejemajo pod »Ljubzen«, »Zvestoba« poštne-ležeče Makarska, Dalmacija.

Uradnik

inozemskemu velebanke z dolgoletno prakso, odlični korespondent in knjigovodja, 30 let star, samec sprejme mesto v domači banki ali veleindustriji. Šifra »Takoj« na upravo lista.

Mali oglasi imajo uspehi!

Toploška

tovarna pločevinastih škateļ

J. Pleško Ljubljana

Karlovka cesta št. 2

Zobozdravnik specialist

Med. univ.

Dr. Ivan Oblak

se je preselil v novozgrajeno palačo „Vzajemne posojilnice“ poleg hotela „Union“.

Dosedanja ordinacija Stari trg št. 34, ord. od 8-12 in od 2-5.

Pozor!

Pozor!

VOZNI RED

vseh železniških, poštinih in avtomobilnih prog v Sloveniji

s priključitvijo na inozemske proge, z kurzno karto Slovenije v merilu 1:475.000.

Dobi se v vseh knjigarnah in trafikah za ceno 15.— Din.

Vsebina:

- I. Splošni del: Cene za poštne vožnje. Železniška tarifa za prevoz potnikov in prtljage. Maksimalna tarifa za izvoške. Kolkovine. Konzultati. Poštne pristojbine. Pristojbine za železniške nosače. Važne telefonske številke.
- II. Železniški vozni redi: Direktni, spalni in jedilni vozovi. Odhod in prihod vseh potniških vlakov. Pregled vseh železniških prog.
- III. Pocestni vozni redi: Poštini, avtomobilni.
- IV. Seznam postaj.
- V. Priloga: Kurzna karta Slovenije v merilu 1:475.000 z vsemi železniškimi programi in postajami, vse poštne in avtomobilne proge, vse poštne urade z označbo, če ima pošta brzojav oziroma telefon.

Direktna naročila sprejema

Zvezna tiskarna in knjigarna v Ljubljani, Wolfova ul. št. 1.

Delavnica za precizno mehaniko

Viljem Sequart

Ljubljana

Šelenburgova ulica 4 (na dvorišču).

Solska in precizna risalna orodja.

Merilni instrumenti.

Merila in tehnične potreščine.

„Vesna“ Brata Pohlin i. dr.

tvornica vlasnic, kljukic, rinčic za čevlje, kovinskih gumbov i. t. d.

Ljubljana I., poštni predal št. 126.

Sprejema vsa naročila, ki se takoj in v vsaki množini izvršujejo.

Zahtevajte vzorce in cenik. Pri večjih naročilih popust.

Alojzij Pavšin

Ljubljana, Wolfova ul.

Zaloga stekla in porcelana

Steklo za ure, umivalne in kuhinjske garniture in vse v to stroko spadajoče predmete

SPLOŠNA KNJIŽNICA

St. 1. I. Albreht: Ranjena gruda, povest, broš.	Din 12	vez.	Din 17
" 2. R. Murnik: Na Bledu, povest . . . "	" 16	"	" 22
" 3. I. Rozman: Testament, ljudska drama "	" 12	"	" 17
" 4. C. Golar: Poletno klasje, izbr. pesmi "	" 20	"	" 26
" 5. F. Milčinski: Fridolin Žolna, humor. "	" 8	"	" 13